

OPINIÓ | FELIP MONCLÚS I ARASA

Després d'un any de treballs, aviat s'inaugurarà la reforma sobre el pont Vell de Tortosa, un pont que va ser anomenat en el seu moment com el pont del Generalísimo pel diari 'La Vanguardia'

Pont vell, pont de l'Estat o pont del 'Generalísimo'?

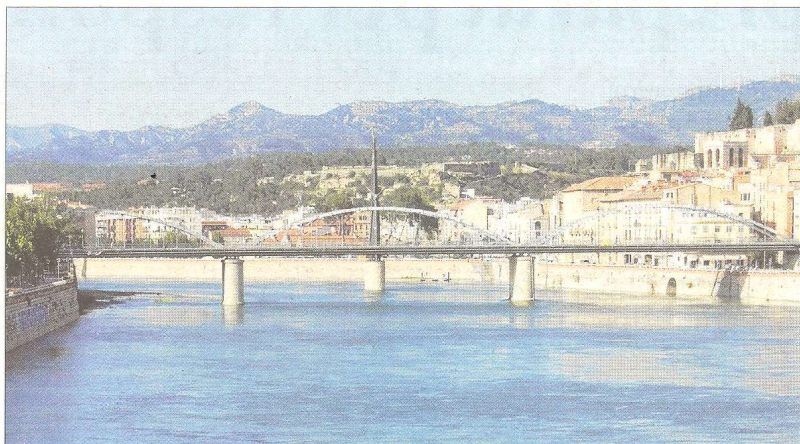
Aviat s'inaugurarà la reforma sobre el pont Vell de Tortosa. Molts som els ciutadans que ens n'alegrem, especialment aquells que l'utilitzem de manera habitual per creuar-lo a peu, ja que l'ampliació de les voreres fa més fàcil i còmode el trànsit per sobre de l'Ebre. Passarem de sofrir aquell trajecte amb fila a gaudir de les espectaculars vistes del riu i la ciutat.

Aquesta remodelació va fer-me buscar quines havien estat les circumstàncies concretes de la seva inauguració i això va sorprendre'm profundament, com suposo que us ha degut estranyar el títol de l'article. Però anem a pams, ifem una mica de memòria.

De tots és conegut que la ciutat de Tortosa va ser front de guerra, i això va tenir uns costos humans, urbanístics i socials incalculables. Durant la retirada de les tropes republicanes, per evitar en la mesura del possible l'avenç dels franquistes, es van dinamitar els ponts de la ciutat, que havien estat ja abans castigats per l'omnipresent aviació franquista.

Un cop acabada la guerra, Tortosa estava molt destruïda, molt més que la mitjana de Catalunya, i les caresties eren inabastables. Una de les grans necessitats era restablir el trànsit rodat entre les dues ribes de l'Ebre. Per aconseguir-ho, es va construir un pont de barques, però llavors el riu Ebre no estava 'domesticat' pels embassaments i hi havia fortes variacions de cabal que van arribar a arrancar-lo el 25 de gener de 1941.

Era obvi que calia refer almenys un dels ponts sobre la capital ebreña, i l'estiu del 1939

Imatge del pont de l'Estat de Tortosa, que va ser inaugurat el 1941. FOTO: JOAN REVILLAS

s'encarrega a César Villalba Granda el projecte de pont sobre l'Ebre al seu pas per Tortosa, que té preparat el mateix setembre. Aquest enginyer, i el seu íntim col·laborador a peu d'obra, Eduardo Torroja Miret són dos dels grans artífexs d'una obra difícil, ja que calia desenrutar l'entorn del pont, treure el ferro del pont anterior de dins del riu i projectar-ne un de nou, i tots això en un entorn de limitacions pressupostàries i de recursos pròpies de la dura postguerra. L'empresa que ho va fer possible va ser ESAB Iberia SA.

Els enginyers van optar per un modern sistema de pont metàl·lic amb bigues Langer i amb electrosoldadura. Tan nova era aquesta tècnica a l'Estat, que serà el mateix enginyer Villalba l'encarregat de crear un protocol de certificació d'aquest tipus de solda-

dures per a l'enginyeria de ponts.

Les obres van transcórrer amb pocs incidents, segons el mateix autor explica en els números 2720 i 2021 de la *Revista de Obras Públicas*. Van portar el metall amb vaixell des dels Altos Hornos de Vizcaya a Tarragona i amb tren fins a Tortosa. A Ferreries es va construir tota una sèrie de tallers de muntatge i des d'aquest barri tortosí es va fer l'obra cap al centre de la ciutat. Potser un dels episodis més crítics fou el trencament del pont de barques que va fer que algunes embarcacions copegessin el pont en construcció i juntament amb els arbres arrossegats fiquessin en tensió la nova construcció encara a mitges.

Finalment el pont es va acabar i va ser inaugurat el 4 d'abril de 1941. Segons les cròniques periodístiques la inauguració va ser precedida per una tempesta du-

rant el matí, que sembla va deslluir la visita del ministre. Es van construir un arc a la Rambla Felip Pedrell, on es van fer els actes oficials.

De les cròniques de l'època que he pogut consultar, la que em va deixar estupefacte va ser la de *La Vanguardia*, ja que explicava que el pont sobre el riu Ebre a Tortosa s'anomenava del Generalísimo, nom que hauria estat coherent amb l'època. La resta de cròniques, la de l'*ABC* i la de *Diario Español*, no en feien esment, i cap dels dos podia ser acusat de poc pròxim al nou règim dictatorial.

Vaig creure oportú llavors, revisar la nomenclatura oficial del ministeri de Foment, que reconeix el pont amb el nom *ponte sobre el río Ebro en Tortosa*, i mirar el llibre d'actes de la Gestora Municipal que recull literalment el següent:

«El señor presidente explica a la comisión los motivos que ocasionaron la ni celebración de la sesión ordinaria correspondiente a la pasada semana que no fueron otros que los Trabajos (mot ininteligible) realizados para preparar el recibimiento al Excelentísimo Señor Ministro de Obras Públicas Don Alfonso Peña Bouef e ilustres personalidades que visitaron esta Ciudad con motivo de la bendición é inauguración del nuevo puente del Estado sobre el Ebro acto que se llevó a cabo el día cuatro de os corrientes en cuya fecha la población vestíase de gala para celebrar tan fausto acontecimiento y obsequiar debidamente tanto al Señor Ministro antes mencionado como al Excelentísimo Señor Capitán General de esta Región, Don Luis Orgaz, los cuales agradecieron el homenaje de la Ciudad a la cual dieron los más calurosos elogios. Se acuerda enterarse y hacer constar la satisfacción de todos por tan brillantes acontecimientos».

Vist l'escrit municipal, i tenint present que la comissió gestora municipal era totalment afí al règim i no hauria evitat l'ocasió de remarcar un nom tan característic, podem afirmar sense massa dubtes, que pont de l'Estat és el nom oficial i allò de *ponte del Generalísimo* és només una postveritat escrita per un periodista que no sabem ni si va estar a Tortosa, ja que totes les cròniques tenen tantes similituds en altres detalls que fan pensar que són nascudes en una crònica oficial.

Per si queda algun dubte, és reiteratiu aquest nom allarg de totes les actes i un clar exemple el podem veure el 27 d'abril de 1953 on un altre ajuntament franquista segueix parlant de *ponte del Estado* quan decideix posar escales al pont original a Ferreries.

Finalment enterrada la polèmica, jo seguiré anomenant-lo pont Vell encara que amb la remodelació és menys vell i una mica més bell!